

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО
ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Червона книга України

РОСЛИННИЙ СВІТ

Під загальною редакцією члена-кореспондента
Національної АН України
Я.П. Дідуха

Київ
Видавництво
«Глобалконсалтинг»
2009

Книга є офіційним документом, що відображає сучасний стан видів рослин і грибів України, які перебувають під загрозою зникнення, або потребують охорони. У книзі наводяться відомості про 826 видів, дається їх українська та латинська назва, таксономічна належність, природоохоронний статус, наукове значення, ареал виду та його поширення в Україні, чисельність та структура популяцій, причини зміни чисельності, умови місцезростань, загальна біоморфологічна характеристика, режим збереження популяцій та заходи з охорони, розмноження та розведення у спеціально створених умовах, господарське та комерційне значення, основні джерела інформації. Кожна стаття супроводжується ілюстрацією та картосхемою поширення виду в Україні. Також вміщено нормативні документи про Червону книгу України та довідкові матеріали.

Видання розраховане на державні, наукові і громадські установи та організації, навчальні заклади, спеціалістів, широкі кола природо-користувачів, активістів охорони природи.

	Судинні рослини
	Водорості
	Мохоподібні
	Лишайники
	Гриби

Ч-45 Червона книга України. Рослинний світ/ за ред. Я.П. Дідуха — К.: Глобалконсалтинг, 2009.– 900 с.
ISBN 978-966-97059-1-4

УДК [502.172:502.211]:58(477)

ББК 20.1 (4 Укр)

ISBN 978-966-97059-0-7

© Міністерство охорони навколишнього природного середовища України

ЛЮБКА ДВОЛИСТА

Platanthera bifolia (L.) Rich. (*Orchis bifolia* L.)

Родина Зозулинцеві — Orchidaceae

Природоохоронний статус виду

Неоцінений.

Наукове значення

Європейсько-середземноморський неморальний вид, що має складну біологію розвитку.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Кавказ, Сибір, Центральна і Мала Азія. В Україні — Карпати, Розточчя, Опілля, Полісся, пн. Лісостеп, Степ (дуже рідко), Крим. Адм. регіони: Вл, Рв, Жт, Кв, Чн, См, Ль, Ів, Тр, Зк, Чц, Хм, Вн, Чк, Кд, Дн, Пл, Хр, Дц, Лг, Од, Мк, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Чисельні популяції відомі лише в Карпатах (до 1000 особин), дуже рідко на Поділлі (до 500–700 особин), на решті території — по 15–20 рослин з повночленим віковим спектром.

Причини зміни чисельності

Рубки лісів, меліоративні заходи, рекреаційні навантаження, зривання квітів, заготівля бульб.

Умови місцезростання

У Карпатах — найчастіше на післялісових луках, та у розріджених букових лісах, серед чагарників, на узліссях, в угрупованнях кл. *Quercus-Fagetea*, *Molinio-Arrhenatheretea*, *Nardo-Callunetea*, *Vaccinio-Piceeta*. На Зх. Поліссі вид є компонентом неморальних теплолюбних грабових дібров та змішаних дубово-соснових лісів. Мезофіт.

Загальна біоморфологічна характеристика

Геофіт. Багаторічна трав'яна рослина 20–60 см заввишки. Бульби цілісні, овальні. Стебло високе, струнке, при основі обгорнуте 2–3 бурими піхвами, листків 4–6, нижні 2–3 великі, еліптичні, зближені при основі стебла. Суцвіття китицеподібне, циліндричне, негусте, 10–25 см завдовжки. Квітки великі, білі, пахучі. Губа довга, лінійна, спрямована донизу, значно довша за інші листочки оцвітини. Шпорець зігнутий, в 1,5–2 рази довший за зав'язь. Цвіте у червні–липні, плодоносить у серпні–вересні. Розмножується насінням. Рослина зацвітає на 11-му році життя. Тривалість життя до 27 років.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Занесено до Додатку II CITES. Охороняється в Карпатському БЗ, в Канівському, Поліському, «Розточчя», «Медобори», «Горгани», Рівненському ПЗ, в Карпатському, Шацькому, «Синевир», «Вижицькому», «Подільські Товтри», Яворівському, «Деснянсько-Старогутському», «Мезинському», «Сколівські Бескиди», «Ужанському» НПП. Потребує режимів заповідності та заказного. Заборонено заготівлю рослин та порушення умов місцезростання.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Культивують в ботанічних садах.

Господарське та комерційне значення

Декоративне, лікарське.

Основні джерела інформації

Байрак, Стецюк, 2005; Кучеревський, 2001; Орлов, 2005; Остапко, 2001; Собко, 1989; Стойко, Милкіна, Яценко, та ін., 1997; Стойко, Яценко, Кагало та ін., 2004; ЧКУ, 1996.

Автори: В.В. Протопопова, О.О. Орлов
Фото: Л.Я. Нагорна, Л.А. Савчук

